

คู่มือการปฏิบัติงานผลประโยชน์ทับซ้อน โรงพยาบาลปากท่อ

ผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict Of Interests) ผลประโยชน์ทับซ้อน หรือความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม (Conflict of interest : COI) เป็นประเด็นปัญหาทางการบริหารภาครัฐในปัจจุบันที่เป็นบ่อเกิดของปัญหาการทุจริตประพฤติ มิชอบในระดับที่รุนแรงขึ้น และยังสะท้อนปัญหาการขาดหลักธรรมาภิบาลและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือนได้กำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมของข้าราชการในการป้องกันปัญหา ผลประโยชน์ทับซ้อนในการปฏิบัติราชการหลายประการ ดังปรากฏในหมวด ๒ ข้อ ๓ (๓) ข้อ ๕(๑),(๒),(๓),(๔) ข้อ ๖(๑),(๒),(๓) ข้อ ๗(๔),(๕) ข้อ ๘(๕) ข้อ ๙(๑) เป็นต้น

ความหมาย : สำนักงาน ก.พ. สถานการณ์หรือการกระทำของบุคคล (ไม่ว่าจะเป็นนักการเมือง ข้าราชการ พนักงานบริษัท ผู้บริหาร) มีผลประโยชน์ส่วนตนเข้ามาเกี่ยวข้อง จนส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจ หรือการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งนั้น การกระทำดังกล่าวอาจเกิดขึ้นโดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว ทั้งเจตนาหรือไม่เจตนา หรือบางเรื่องเป็นการปฏิบัติสืบทอดกันมา จนไม่เห็นว่าจะเป็นสิ่งผิดแต่อย่างใดพฤติกรรมเหล่านี้เป็นการกระทำ ความผิดทางจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่ต้องคำนึงถึงผลประโยชน์สาธารณะ (ประโยชน์ของส่วนรวม) แต่กลับตัดสินใจปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงประโยชน์ ของตนเองหรือพวกพ้อง มูลเหตุปัญหาลักษณะนี้เกิดจาก ปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนเกิดจากการพัฒนาการเมืองไทยเปลี่ยนไป จากเดิมที่นักการเมืองและนักธุรกิจเป็นบุคคลคนละกลุ่มกัน กล่าวคือในอดีต นักธุรกิจต้องพึ่งพิงนักการเมือง เพื่อให้การเมืองช่วยเหลือ สนับสนุนธุรกิจของตน ซึ่งในบางครั้งสิ่งที่นักธุรกิจต้องการนั้น มิได้รับการตอบสนองจากนักการเมืองทุกครั้ง เสมอไป นักธุรกิจก็ต้องจ่ายเงินจำนวนมากแก่นักการเมือง ในปัจจุบันนักธุรกิจจึงใช้วิธีการเข้ามาเล่นการเมืองเองเพื่อให้ตนเอง สามารถเข้ามาเป็นผู้กำหนดนโยบายและออกกฎหมายต่างๆ ในสังคมได้ และที่สำคัญคือทำให้ข้าราชการต่างๆ ต้องปฏิบัติตามคำสั่ง ผลประโยชน์ทับซ้อน ภาษาไทยใช้อยู่ ๓ อย่าง ๑. ความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม ๒. ผลประโยชน์ทับซ้อน ๓. ผลประโยชน์ขัดกัน

► นิยามศัพท์และแนวคิดสำคัญ

- **ผลประโยชน์ส่วนตน (private interest)** – “ผลประโยชน์” คือสิ่งใดๆ ที่มีผลต่อบุคคล/กลุ่มไม่ว่าในทางบวกหรือลบ “ผลประโยชน์ส่วนตน” ไม่ได้ครอบคลุมเพียงผลประโยชน์ด้านการงานหรือธุรกิจของเจ้าหน้าที่แต่รวมถึงคนที่ติดต่อสัมพันธ์ด้วยเช่นเพื่อนญาติคู่แข่งศัตรูเมื่อใดเจ้าหน้าที่ประสงค์จะให้คนเหล่านี้ได้หรือเสียประโยชน์เมื่อนั้นก็ถือว่ามีความเกี่ยวเนื่องผลประโยชน์ส่วนตนมาเกี่ยวข้อง

ผลประโยชน์ส่วนตนมี ๒ ประเภทคือที่เกี่ยวกับเงิน (pecuniary) และที่ไม่เกี่ยวกับเงิน (non-pecuniary)

- ผลประโยชน์ส่วนตนที่เกี่ยวกับเงินไม่ได้เกี่ยวกับการได้มาซึ่งเงินทองเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวกับการเพิ่มพูนประโยชน์หรือปกป้องการสูญเสียของสิ่งที่มีอยู่แล้ว เช่นที่ดินหุ้นตำแหน่งในบริษัทที่รับงานจาก

หน่วยงานรวมถึงการได้มาซึ่งผลประโยชน์อื่นๆที่ไม่ได้อยู่ในรูปตัวเงิน เช่นสัมปทานส่วนลดของขั้วหรือของที่แสดงน้ำใจไมตรีอื่นๆ

- ผลประโยชน์ที่ไม่เกี่ยวกับเงินเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลครอบครัวหรือกิจกรรมทางสังคมวัฒนธรรมอื่นๆ เช่นสถาบันการศึกษาสมาคมลัทธิแนวคิดมักอยู่ในรูปความลำเอียง/อคติ/เลือกที่รักมักที่ชังและมีข้อสังเกตว่าแม้แต่ความเชื่อ/ความคิดเห็นส่วนตัวก็จัดอยู่ในประเภทนี้

• **หน้าที่สาธารณะ (public duty)** – หน้าที่สาธารณะของผู้ที่ทำงานให้ภาครัฐคือการให้ความสำคัญอันดับต้นแก่ประโยชน์สาธารณะ (public interest) คนเหล่านี้ไม่จำกัดเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกระดับท้องถิ่นและระดับประเทศเท่านั้นแต่ยังรวมถึงคนอื่นๆที่ทำงานให้ภาครัฐเช่นที่ปรึกษาอาสาสมัคร

• **ผลประโยชน์สาธารณะ** คือประโยชน์ของชุมชนโดยรวม ไม่ใช่ผลรวมของผลประโยชน์ของปัจเจกบุคคลและไม่ใช่ผลประโยชน์ของกลุ่มคน การระบุผลประโยชน์สาธารณะไม่ใช่เรื่องง่ายแต่ในเบื้องต้นเจ้าหน้าที่ภาครัฐสามารถให้ความสำคัญอันดับต้นแก่สิ่งนี้โดย

- ทำงานตามหน้าที่อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ
- ทำงานตามหน้าที่ตามกรอบและมาตรฐานทางจริยธรรม
- ระบุผลประโยชน์ทับซ้อนที่ตนเองมีหรืออาจจะมีและจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ
- ให้ความสำคัญอันดับต้นแก่ผลประโยชน์สาธารณะมีความคาดหวังว่าเจ้าหน้าที่ต้องจำกัดขอบเขตที่ประโยชน์ส่วนตนจะมีผลต่อความเป็นกลางในการทำหน้าที่
- หลีกเลี่ยงการตัดสินใจหรือการทำหน้าที่ที่มีผลประโยชน์ทับซ้อน
- หลีกเลี่ยงการกระทำ/กิจกรรมส่วนตนที่อาจทำให้คนเห็นว่าได้ประโยชน์จากข้อมูลภายใน
- หลีกเลี่ยงการใช้ตำแหน่งหน้าที่หรือทรัพยากรของหน่วยงานเพื่อประโยชน์ส่วนตน
- ป้องกันข้อครหาว่าได้รับผลประโยชน์ที่ไม่สมควรจากการใช้อำนาจหน้าที่
- ไม่ใช้ประโยชน์จากตำแหน่งหรือข้อมูลภายในที่ได้ขณะอยู่ในตำแหน่งขณะที่ไปหาตำแหน่งงานใหม่

• **ผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interests)** องค์การสากลคือ Organization for Economic Cooperation and Development (OECD) นิยามว่าเป็นความทับซ้อนระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์สาธารณะที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐดังนี้

ผลประโยชน์ทับซ้อนมี ๓ ประเภทคือ

- ผลประโยชน์ทับซ้อนที่เกิดขึ้นจริง (actual) มีความทับซ้อนระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและสาธารณะเกิดขึ้น

- ผลประโยชน์ทับซ้อนที่เห็น (perceived & apparent) เป็นผลประโยชน์ทับซ้อนที่คนเห็นว่ามี แต่จริงๆอาจไม่มีก็ได้ถ้าจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนประเภทนี้อย่างขาดประสิทธิภาพ ก็อาจนำมาซึ่งผลเสียไม่น้อยกว่าการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนที่เกิดขึ้นจริง ข้อนี้แสดงว่าเจ้าหน้าที่ไม่เพียงแต่จะต้องประพฤติตนอย่างมีจริยธรรมเท่านั้นแต่ต้องทำให้คนอื่นรับรู้ และเห็นด้วยว่าไม่ได้รับประโยชน์เช่นนั้นจริง

- ผลประโยชน์ทับซ้อนที่เป็นไปได้ (potential) ผลประโยชน์ส่วนตนที่มีในปัจจุบันอาจจะทับซ้อนกับผลประโยชน์สาธารณะได้ในอนาคต

• **หน้าที่ที่ทับซ้อน (conflict of duty)** หรือผลประโยชน์เบียดเบียนกัน (competing interests) มี ๒ ประเภท

- ประเภทแรก เกิดจากการที่เจ้าหน้าที่มีบทบาทหน้าที่มากกว่าหนึ่ง เช่น เป็นเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานและเป็นคณะกรรมการด้านระเบียบวินัยประจำหน่วยงานด้วย ปัญหาจะเกิดเมื่อไม่สามารถแยกแยะบทบาทหน้าที่ทั้งสองออกจากกันได้ อาจทำให้ทำงานไม่มีประสิทธิภาพหรือแม้กระทั่งเกิดความผิดพลาดหรือผิดกฎหมาย ปกติหน่วยงานมักมีกลไกป้องกันปัญหานี้โดยแยกแยะบทบาทหน้าที่ต่างๆ ให้ชัดเจน แต่ก็ยังมีปัญหาได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหน่วยงานที่มีกำลังคนน้อย หรือมีเจ้าหน้าที่บางคนเท่านั้นที่สามารถทำงานบางอย่างที่คนอื่นทำไม่ได้ คนส่วนใหญ่ไม่ค่อยห่วงปัญหานี้กันเพราะดูเหมือนไม่มีเรื่องผลประโยชน์ส่วนตนมาเกี่ยวข้อง

- ประเภทที่สอง เกิดจากการที่เจ้าหน้าที่มีบทบาทหน้าที่มากกว่าหนึ่งบทบาท และการทำบทบาทหน้าที่ในหน่วยงานหนึ่งนั้นทำให้ได้ข้อมูลภายในบางอย่างที่อาจนำมาใช้เป็นประโยชน์แก่การทำบทบาทหน้าที่ให้แก่อีกหน่วยงานหนึ่งได้ ผลเสียคือถ้านำข้อมูลมาใช้ก็อาจเกิดการประพฤติมิชอบหรือความลำเอียง/อคติต่อคนบางกลุ่ม ควรถือว่าหน้าที่ที่ทับซ้อนเป็นปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนด้วยเพราะว่ามีหลักการจัดการแบบเดียวกัน นั่นคือการตัดสินใจทำหน้าที่ต้องเป็นกลางและกลไกการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนก็สามารถนำมาจัดการกับหน้าที่ที่ทับซ้อนได้

ความหมายและประเภทของการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม
ความขัดแย้ง (Conflict) สถานการณ์ที่ขัดกัน ไม่ลงรอยเป็นเหตุการณ์อันเกิดขึ้นเมื่อบุคคลไม่สามารถตัดสินใจ กระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ความขัดแย้งอาจเกิดขึ้นได้จากความไม่ลงรอยกันในเรื่องความคิด แนวทางปฏิบัติ หรือ ผลประโยชน์ ผลประโยชน์ส่วนตน (Private Interests) เป็นผลตอบแทนที่บุคคลได้รับ โดยเห็นว่ามีคุณค่าที่จะสนองตอบความต้องการของตนเองหรือของกลุ่มที่ตนเองเกี่ยวข้อง ผลประโยชน์เป็นสิ่งจูงใจให้คนเรามีพฤติกรรมต่างๆ เพื่อสนอง ความต้องการทั้งหลาย (เพ็ญศรี วายวานนท์, ๒๕๒๗: ๑๕๔)

ผลประโยชน์ส่วนรวมหรือผลประโยชน์สาธารณะ (Public Interests) หมายถึง สิ่งใดก็ตามที่ทำให้ประโยชน์สุขแก่บุคคลทั้งหลายในสังคม ผลประโยชน์สาธารณะ ยังหมายรวมถึงหลัก ประโยชน์ต่อมวลสมาชิกในสังคม

ความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม (Conflict Of Interests) เป็นสถานการณ์ที่บุคคลในฐานะพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ใช้ตำแหน่งหรืออำนาจหน้าที่ในการแสวงประโยชน์แก่ ตนเอง กลุ่มหรือพวกพ้อง ซึ่งเป็นการละเมิดทางจริยธรรม และส่งผลกระทบหรือความเสียหายต่อประโยชน์ สาธารณะ อื่นที่มีความหมายถึงความขัดแย้งกันแห่งผลประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวม ได้แก่ การมีผลประโยชน์ ทับซ้อน ความขัดกันระหว่างผลประโยชน์ของผู้ดำรงตำแหน่งสาธารณะ และรวมถึงคอร์รัปชันเชิงนโยบาย คอร์รัปชันสีเทา

ความหมายของ (Conflict Of Interests กับ Corruption) Conflict of Interests เป็นรูปแบบหนึ่งของ Corruption แต่ระดับหรือขนาด และขอบเขต ต่างกัน

- Conflict of Interests นำไปสู่ Corruption ที่รุนแรงขึ้น
- Conflict of Interests เกี่ยวกับการใช้อำนาจที่เป็นทางการ เชื่อมโยงกับกฎหมาย ระเบียบการปฏิบัติ

- และส่วนที่ไม่เป็นทางการ เป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ขยายไปถึงเรื่องครอบครัว ต้องพิจารณาความสัมพันธ์ เช่น คู่สมรส และคนในเครือญาติ รูปแบบ (Conflict Of Interests) การรับผลประโยชน์ (Accepting Benefits) ได้แก่ การรับของขวัญหรือของกำนัลที่มีค่าอื่นๆ ซึ่งส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่
- การที่บริษัทสนับสนุนการเดินทางไปประชุม/ดูงานในต่างประเทศ ของผู้บริหารและอาจรวมถึงครอบครัว — การที่หน่วยงานราชการรับเงินบริจาคสร้างสำนักงานจากบริษัทธุรกิจที่ติดต่อกับหน่วยงาน
- เจ้าหน้าที่ของรัฐรับของแถมหรือผลประโยชน์ในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง
- การที่บุคคลปฏิบัติหน้าที่เอาผลประโยชน์ส่วนตัวไปพัวพันในการตัดสินใจ เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อตนเอง
- และเป็นการเสียประโยชน์ของทางการ

การกระทำที่อยู่ในข่าย Conflict of Interests ความหมาย รับผลประโยชน์ (Accepting Benefits) คือ การรับสินบนหรือรับของขวัญ เช่น เป็นเจ้าพนักงานสรรพากร แล้วรับเงินจากผู้มา เสียภาษี หรือเป็นเจ้าหน้าที่จัดซื้อแล้วไปรับไม้กอล์ฟจากร้านค้า เป็นต้น ใช้อิทธิพล (Influence Peddling) เป็นการเรียกผลตอบแทนในการใช้อิทธิพลในตำแหน่งหน้าที่เพื่อส่งผลที่เป็นคุณแก่ฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่งอย่างไม่เป็นธรรม ใช้ทรัพย์สินของนายจ้างเพื่อประโยชน์ส่วนตัว (Using employer's property for private advantage) ได้แก่ การใช้รถราชการ หรือใช้คอมพิวเตอร์ของราชการทำงานส่วนตัว เป็นต้น ใช้ข้อมูลลับของราชการ (Using confidential information) เช่น รู้ว่าราชการจะตัดถนน แล้วรีบชิงไปซื้อ ที่ดินหน้าไว้ก่อน รับงานนอก (Outside employment or moonlighting) ได้แก่ การเปิดบริษัทหากินซ้อนบริษัทที่ตนเอง ทำงาน เช่น เป็นพนักงานขายแอบเอาสินค้าตัวเองมาขายแข่ง หรือเช่นนักบัญชีที่รับงานส่วนตัวจนไม่มีเวลา ทำงานบัญชีในหน้าที่ให้ราชการ ทำงานหลังออกจากตำแหน่ง (Post Employment) เป็นการไปทำงานให้ผู้อื่นหลังจากออกจากงานเดิม โดยใช้ความรู้หรืออิทธิพลที่เดิมมาชิงงาน หรือเอาประโยชน์โดยไม่ชอบธรรม เช่น เอาความรู้ในนโยบาย และ แผนของธนาคารชาติไปช่วยธนาคารเอกชนหลังเกษียณ ประเภทของผลประโยชน์ทับซ้อน

การใช้ตำแหน่งไปดำเนินการเพื่อประโยชน์ทางธุรกิจของตนเองโดยตรง

- ใช้ตำแหน่งไปช่วยเหลือญาติสนิทมิตรสหาย
- การรับผลประโยชน์โดยตรง
- การแลกเปลี่ยนผลประโยชน์โดยใช้ตำแหน่งหน้าที่การงาน
- การนำทรัพย์สินของหน่วยงานไปใช้ส่วนตัว
- การนำข้อมูลอันเป็นความลับของหน่วยงานมาใช้ประโยชน์ส่วนตัว
- การทำงานอีกแห่งหนึ่ง ที่ขัดแย้งกับแห่งเดิม
- ผลประโยชน์ทับซ้อนจากการเปลี่ยนสถานที่ทำงาน
- การปิดบังความผิด

ตัวอย่างประโยชน์ทับซ้อน

- หาประโยชน์ให้ตนเอง
- รับประโยชน์จากตำแหน่งหน้าที่
- ใช้อิทธิพลเรียกผลตอบแทน

- ใช้ทรัพย์สินของนายจ้างเพื่อประโยชน์ของตน
- ใช้ข้อมูลความลับ เพื่อแสวงหาประโยชน์ของตนเองและพวกพ้อง
- รับงานนอก แล้วส่งผลเสียให้งานในหน้าที่
- ทำงานหล้อออกจากตำแหน่งและเอื้อประโยชน์ต่อบริษัท
- การให้ของขวัญ ของกำนัล เพื่อหวังความก้าวหน้า
- ให้ทิปพนักงานโรงแรมเพื่อหวังการบริการที่ดีกว่าลูกค้ารายอื่น
- ช่วยให้อาณัติมิตร์ทำงานในหน่วยที่ตนมีอำนาจ
- ซื้อขายตำแหน่ง จ่ายผลประโยชน์ เพื่อความเจริญก้าวหน้าของตน

รูปแบบของประโยชน์ทับซ้อน

- การรับผลประโยชน์ต่างๆ (Accepting Benefit)
- การทำธุรกิจกับตัวเอง (Self-dealing) หรือการเป็นคู่สัญญา
- การทำงานหลังเกษียณ (Post-employment)
- การทำงานพิเศษ (Outside employment or moonlighting)
- การใช้ข้อมูลภายใน (Inside information)
- การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ในทางการเมือง (Pork-barreling)

การรับประโยชน์ต่างๆ

- การรับของขวัญจากบริษัทต่างๆ
- บริษัทสนับสนุนค่าเดินทางไปดูงานต่างประเทศ
- หน่วยราชการรับเงินบริจาคจากธุรกิจที่เป็นลูกค้าของหน่วยงาน
- ได้รับของแถมหรือผลประโยชน์อื่นใดจากการจัดซื้อจัดจ้าง
- การที่คณะกรรมการกู้เงินจากสถาบันการเงินในการกำกับดูแล
- การที่คณะกรรมการฝากญาติพี่น้องหรือคนที่คุ้นเคยเข้าทำงานในรัฐวิสาหกิจที่ตนกำกับดูแลอยู่

ประโยชน์อันคำนวณเป็นเงินได้

- การปลดหนี้หรือการลดหนี้ให้เปล่า
- การให้ยืมโดยไม่คิดดอกเบี้ย
- การเข้าค้าประกันโดยไม่คิดค่าธรรมเนียม
- การให้ค่านายหน้าหรือค่าธรรมเนียมการเป็นตัวแทน
- การขาย การให้เช่าซื้อทรัพย์สิน เกินมูลค่าที่เป็นจริงตามที่ปรากฏเห็นในท้องตลาด
- การใช้สถานที่ ยานพาหนะ หรือทรัพย์สิน โดยไม่คิดค่าเช่าหรือค่าบริการน้อยกว่าที่คิดกับบุคคลอื่น
- โดยปกติทางการค้า การให้ใช้บริการโดยไม่คิดค่าบริการ หรือคิดค่าใช้บริการน้อยกว่าที่คิดกับบุคคลอื่น โดยปกติทางการค้า
- การให้ส่วนลดในสินค้า หรือทรัพย์สินที่จำหน่าย โดยการให้ส่วนลดมากกว่าที่ให้กับบุคคลอื่น
- โดยปกติทางการค้า การให้เดินทาง หรือขนส่งบุคคล หรือสิ่งของโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย หรือคิดค่าใช้จ่ายน้อยกว่าบุคคลอื่น
- โดยปกติทางการค้า การจัดเลี้ยง การจัดมหรสพ หรือการบันเทิงอื่น ให้โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย หรือคิดค่าใช้จ่ายน้อยกว่าที่คิดกับ
- บุคคลอื่น โดยปกติทางการค้า

ข้าราชการประจำกิจกรรมที่มีความเสี่ยง การรับผลประโยชน์หรือการเรียกร้องสิ่งตอบแทนจากการปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ

- การรับงานนอกหรือการทำธุรกิจที่เบียดบังเวลาราชการ/งานโดยรวมของหน่วยงาน
- การทำงานหลังเกษียณให้กับหน่วยงานที่มีผลประโยชน์ขัดกับหน่วยงานต้นสังกัดเดิม
- การนำราชการไปใช้ในกิจธุระส่วนตัวและในหลายกรณีมีการเบิกค่าน้ำมันด้วย
- การนำบุคลากรของหน่วยงานไปใช้เพื่อการส่วนตัว
- การรับงานจากภายนอกจนกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ประจำ
- การใช้สิทธิในการเบิกจ่ายยาให้แก่ญาติแล้วนำไปใช้ที่คลินิกส่วนตัว
- การรับประโยชน์จากระบบการล็อกบัตรคิวให้แก่เจ้าหน้าที่หรือญาติเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน

กลุ่มวิชาชีพที่เกี่ยวกับการ ตรวจสอบ ประเมินราคาและการจัดซื้อจัดจ้าง

การกำหนดมาตรฐาน (Specification) ในสินค้าที่จะจัดซื้อจัดจ้างให้บริษัทของตนหรือของพวกพ้องได้เปรียบหรือชนะในการประมูลการให้ข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างแก่พรรคพวก/ญาติ เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ในการประมูลหรือการจ้างเหมารวมถึงการปกปิดข้อมูล เช่น การปิดประกาศหรือเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารล่าช้าหรือพ้นกำหนดการ ยื่นใบเสนอราคา เป็นต้น

แนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อน “ความขัดแย้ง ระหว่าง บทบาท”

(Conflict of roles) หมายความว่า บุคคลดำรงตำแหน่งที่มีบทบาทสองบทบาทขัดแย้งกัน เช่น นายสมชายเป็นกรรมการสอบ คัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน โดยที่บุตรสาวของสมชายเป็นผู้สมัครสอบคนหนึ่งด้วย ซึ่งในกรณีนี้ถือว่าเกิด “การดำรงตำแหน่งอันหมิ่นเหม่ต่อการเกิดปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อน” แต่ในกรณีนี้ถือว่ายังมิได้นำไปสู่การกระทำความผิดแต่ประการใด (เช่น การสอบคัดเลือกบุคคลยังมิได้เกิดขึ้นจริง หรือมีการสอบเกิดขึ้นแล้วแต่นายสมชายสามารถวางตัวเป็นกลาง มิได้ช่วยเหลือ บุตรสาวของตนแต่ประการใด เป็นต้น) กระนั้นก็ตามการดำรงตำแหน่งอันหมิ่นเหม่ต่อการเกิดปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนดังกล่าว ถือเป็นสถานการณ์ล่อแหลม ที่อาจจูงใจ/ชักนำให้เกิดการกระทำเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนจะต้องถอนตัวออกอย่างสมบูรณ์จากการเป็น ผู้มีส่วนในการตัดสินใจแสดงความคิดเห็น ละเว้นจากการให้คำปรึกษา และ งดออกเสียง (Recusal) เช่น ในกรณีที่สมชายเป็นกรรมการสอบคัดเลือกบุคลากร เข้าทำงาน โดยมีบุตรสาวของตนสมัครเข้าร่วมสอบคัดเลือก ด้วยนั้นซึ่งในสถานการณ์เช่นนี้ สมชายจะต้องลาออกจากการเป็นกรรมการสอบคัดเลือก เพื่อเป็นการถอนตัว ออกจากการเกี่ยวข้องกับสถานการณ์อันหมิ่นเหม่ต่อผลประโยชน์ทับซ้อนอย่างสูง เคลื่อนย้ายผลประโยชน์ส่วนตัวที่ทับซ้อนอยู่ให้ออกไป (Removal) เพื่อให้ตนเองสามารถปฏิบัติภารกิจได้โดยปราศจากอคติ วิธีการดังกล่าวนี้เป็นการปิดช่องทางมิให้อื้ออามวยต่อการเกิดปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อน จึงเป็นวิธีที่ดีที่สุดวิธีหนึ่งในการจัดการกับผลประโยชน์ทับซ้อน เช่นจากกรณีตัวอย่างในข้อสอง สมชายสามารถ แก้ปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนได้ โดยการขอร้องให้บุตรสาวของตนถอนตัวออกจากการสอบเพื่อให้สมชายสามารถ ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะกรรมการสอบคัดเลือก

มาตรการในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตามรัฐธรรมนูญ

- มาตรการคัดสรรคนดีเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมือง
- การกำหนดมาตรการป้องกันการทุจริตในตำแหน่ง
- การเพิ่มระบบและองค์การตรวจสอบการใช้อำนาจ
- การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

การกำหนดมาตรการป้องกันการทุจริตในตำแหน่ง

- การมีประมวลจริยธรรมและการห้ามผลประโยชน์ทับซ้อน
- การแสดงบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน
- การใช้หลักโปร่งใสในการใช้อำนาจ

แนวทางการปฏิบัติตนของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า หลักธรรมาภิบาล และหลักคุณธรรม จริยธรรมในการปฏิบัติงาน แนวทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ANTI CORRUPTION)

หลักธรรมาภิบาลในการบริหารองค์กร (Good Governance) หลักคุณธรรม จริยธรรม ในการปฏิบัติงาน การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

ธรรมาภิบาล จะมีคำว่า integrity คำนิยมของข้าราชการ I am ready I = Integrity มี ศักดิ์ศรี (ยึดมั่นในความถูกต้อง สุจริต เทียงธรรม) A = Activeness ขยันตั้งใจทำงาน (บริการ/แก้ไขปัญหา ปชช) M = Morality มีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม R = Relevance รู้ทันโลก ปรับตัวทันโลก ตรงกับสังคม E = Efficiency มุ่งเน้นประสิทธิภาพ (คุณภาพ ดัชนี ประเมินผล) A = Accountability รับผิดชอบต่อผลงาน ประชาชน D = Democracy มีใจ/การกระทำเป็น ประชาธิปไตย (มีส่วนร่วม โปร่งใส) Y = Yield มีผลงาน มุ่งเน้นผลงาน เพื่อประโยชน์สุข ของประชาชน

**พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตพ.ศ.
๒๕๔๒ หมวด ๙ การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม**

มาตรา ๑๐๐ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดดำเนินกิจการดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี
- (๒) เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี

(๓) รับสัมปทานหรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานจากรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว

(๔) เข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงานหรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้นอาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวม หรือประโยชน์ทางราชการ หรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ ของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น

เจ้าหน้าที่ของรัฐตำแหน่งใดที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินกิจการตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.

กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ให้นำบทบัญญัติในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคสอง โดยให้ถือว่าการดำเนินกิจการของคู่สมรสดังกล่าว เป็นการดำเนินกิจการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

มาตรา ๑๐๑ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐๐ มาใช้บังคับกับการดำเนินกิจการของผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปีโดยอนุโลม เว้นแต่การเป็นผู้ถือหุ้นไม่เกินร้อยละห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่จำหน่ายได้ในบริษัทมหาชนจำกัด ซึ่งมีใช้บริษัทที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๐๐ (๒) ที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐและองค์ประกอบของกฎหมายที่ห้ามดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ตามมาตรา ๑๐๐ ข้อห้ามสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในเรื่องการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคล และประโยชน์ส่วนรวม ตามมาตรา ๑๐๐ แห่งพ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การทุจริต พ.ศ.๒๕๔๒ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐดังต่อไปนี้

- ๑.นายกรัฐมนตรี
- ๒.รัฐมนตรี
- ๓.ผู้บริหารท้องถิ่น
- ๔.รองผู้บริหารท้องถิ่น

สำหรับตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่นและรองผู้บริหารท้องถิ่น ได้แก่ ส่วนท้องถิ่นของ อบจ. เทศบาลเมือง เทศบาล ตำบล และ อบต. กทม. เมืองพัทยา ทั้งนี้ตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่องกำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินการตามความในมาตรา ๑๐๐ แห่ง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๔๒ และ พ.ศ. ๒๕๔๔ และฉบับที่ ๒ พ.ศ.๒๕๕๕

การกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องห้ามตามกฎหมายตาม มาตรา ๑๐๐

๑.การเป็นคู่สัญญา หมายถึงการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ในตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหาร ท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ได้เข้ามาดำเนินการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ ส่วนรวม โดยการเข้ามาทำสัญญาโดยตรงกับหน่วยงานของรัฐ ที่มีเจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งนั้น (นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น) เป็นผู้ปฏิบัติงานในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีอำนาจ กำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี ในการเข้ามาเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐข้างต้น ของบุคคลในตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่นนั้น หมายถึงการเข้ามา เป็นคู่สัญญาของผู้ดำรงตำแหน่งข้างต้น อันเป็น ๑๗ สัญญาที่เกี่ยวกับหน่วยงานของรัฐจะต้องดำเนินการจัดซื้อ จัดจ้าง ที่ต้องดำเนินการตามระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานนั้นๆหรือตามกฎหมายหรือ มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างในกรณีนั้นๆ ดังนั้นเจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งต่างๆตาม ประกาศของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีอำนาจหน้าที่ แตกต่างกัน ในเรื่องของการมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี ที่มีขอบเขตของการใช้อำนาจที่ต่างกัน เช่น นายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นหัวหน้า ฝ่ายบริหาร มีอำนาจบังคับบัญชาเจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานของรัฐในทุกกระทรวง ทบวง กรม จังหวัด ที่เป็นหน่วยงานภายใต้สังกัดของฝ่ายบริหารทั้งหมดรวมถึงรัฐวิสาหกิจ และหรือมีอำนาจกำกับดูแลหน่วยงาน รัฐหรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่อยู่ในอำนาจตามกฎหมายเป็นต้น

๒.การมีส่วนได้เสียในสัญญา หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่นได้เข้ามาเป็นผู้มีส่วนได้เสียในฐานะต่างๆในการปฏิบัติตามสัญญา และ เจ้าหน้าที่ ของรัฐผู้นั้นจะต้องมีเจตนาประสงค์จะให้ตนเองได้รับประโยชน์หรือเอื้อประโยชน์ให้กับบุคคลอื่น เช่นญาติ เพื่อนหรือบุคคลในครอบครัวได้รับประโยชน์ โดยการใช้อำนาจหน้าที่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับสัญญานั้น หรือการเข้า ไปดำเนินการใดๆเพื่อเป็นการปกป้องในกรณีที่อาจจะต้องเสียประโยชน์หรือได้รับความเสียหาย เมื่อต้อง ดำเนินการตามสัญญาเพื่อช่วยเหลือ ญาติ ครอบครัวหรือเพื่อน เป็นต้น การมีส่วนได้เสียในสัญญาของ

เจ้าหน้าที่ของรัฐจะพบการมีส่วนได้เสียในรูปแบบของความสัมพันธ์ ในทางครอบครัว เช่นสามี ภรรยา บุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ หรือในบางกรณีจะมีส่วนได้เสียในฐานะผู้ถือหุ้น ใน หุ้นส่วนประเภทต่างๆ ซึ่งรวมถึงการเป็นหุ้นส่วนจำกัดความรับผิด หรือการมีส่วนได้เสียในฐานะกรรมการของ บริษัท หรือการมีส่วนได้เสียในฐานะผู้จัดการหรือเจ้าของโรงพิมพ์ หรือในบางกรณีจะมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ได้ทำกันไว้ก่อน และต่อมาผู้ทำสัญญาได้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องเข้ามาดำเนินการใดๆ ที่เกี่ยวกับสัญญานั้น หรือผลของสัญญานั้นรวมถึงการมีส่วนได้เสียในฐานะตัวแทนก็ได้ การอยู่ในฐานะเป็นผู้มีส่วนได้เสียของเจ้าหน้าที่ของรัฐในรูปแบบต่างๆ จึงเป็นการขัดกันระหว่าง ประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม กล่าวคือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น อาจจะได้รับประโยชน์หรือเสียประโยชน์ หรือน่าจะได้ประโยชน์หรือน่าจะเสียประโยชน์ในสัญญาที่หน่วยงานของรัฐเป็นคู่สัญญาหรือใน กิจการที่มีผู้กระทำให้แก่หน่วยงานของรัฐหรือที่หน่วยงานของรัฐจะกระทำด้วย ไม่ว่าจะเป็นประโยชน์ใน ทางตรงหรือทางอ้อมก็ตาม สำหรับการเข้าไปมีส่วนได้เสียในสัญญาตามความในมาตรา ๑๐๐ นี้ จะต้องเป็นการเข้าไปมีส่วนได้เสีย ในทางตรงตามสัญญาที่ได้ทำไว้กับหน่วยงานของรัฐ ซึ่งหมายถึงการเข้าไปดำเนินการใดๆเพื่อให้ตนเองจะได้รับ ประโยชน์ หากมีการทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐหรือการปกป้องตนเองหรือการเข้าไปดำเนินการใดๆเพื่อ ๑๘ ช่วยเหลือให้ผู้อื่นได้รับประโยชน์หรือเพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับบุคคลอื่น ในกรณีนี้อาจจะต้องเสียประโยชน์จาก สัญญานั้น เช่น นาย ก เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ก และเป็นกรรมการผู้จัดการของบริษัท ได้เข้าไปยื่น ขอเพื่อให้บริษัทที่ตนเองเป็นกรรมการผู้จัดการ เป็นผู้มีสิทธิได้ทำสัญญากับรัฐ แต่ในเวลาต่อมาได้ถูกตัดสิทธิ และบริษัทนั้น ไม่ได้เป็นผู้เข้าทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐ เนื่องจากการถูกตัดสิทธิตามกฎหมายหรือระเบียบ ที่เกี่ยวข้อง(หาก นาย ก ยังไม่ได้เข้าไปใช้อำนาจใดๆในตำแหน่งเข้าไปยุ่งเกี่ยว) การดำเนินการในขั้นตอนการ เข้ายื่นขอเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นจะมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดีอยู่ก็ตาม ก็ยังถือไม่ได้ว่าได้เข้าไปเป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญานั้น (ในทางปกครอง) ดังนั้นการเข้าไปมีส่วนได้เสียทางอ้อมในสัญญา ของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ ประกาศกำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นจะต้องรับผิดชอบ ในทางปกครอง เช่นทำให้สมาชิก ภาพสิ้นสุดลงหรือต้องพ้นจากตำแหน่งนั้นไป ตามกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆได้บัญญัติไว้ หรือเป็นเหตุที่ต้องถูกถอดถอนให้พ้นจากตำแหน่งตามกฎหมายเป็นต้น

๓.เป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วน การเป็นหุ้นส่วน หมายถึงการที่บุคคลได้ลงทุนร่วมกัน ในห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียน หรือในห้างหุ้นส่วนจำกัด และห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด นั้นๆ ได้เข้ามาเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐ ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ในตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่นหรือรองผู้บริหารท้องถิ่นนั้น ได้ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี สำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดห้าม ในเรื่องการกระทำที่เป็นการ ขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม และได้เป็นหุ้นส่วนจำกัดความรับผิด ในห้างหุ้นส่วนจำกัด แล้วห้างหุ้นส่วนจำกัดนั้น ได้เข้ามาเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐ ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น ปฏิบัติ หน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี การเป็น หุ้นส่วนจำกัดความรับผิด ในห้างหุ้นส่วนจำกัด ก็เป็นการกระทำที่ต้องห้าม เนื่องจากการเป็นหุ้นส่วนประเภท จำกัดความรับผิด ก็มีฐานะเป็นผู้มีส่วนได้ส่วน

เสีย ที่มีได้มีความต่างจากหุ้นส่วนประเภทไม่จำกัดความรับผิดชอบ และประกอบกับหุ้นส่วนประเภทจำกัดความรับผิดชอบ ยังได้ผลประโยชน์จากผลกำไรจากห้างหุ้นส่วนจำกัด ที่เป็น การได้มาจากการทำการค้าขายของห้างฯ นั้น เช่นกัน

๔.การถือหุ้นในบริษัท การเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัท หมายถึงการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งที่ คณะกรรมการ ป.ป.ช.ได้ประกาศ กำหนด ห้ามมิให้มีการกระทำที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคล และประโยชน์ส่วนรวม ได้เข้าไป ลงทุนโดยการมีหุ้นในบริษัทตามทะเบียนผู้ถือหุ้น และบริษัทที่มีเจ้าหน้าที่ของรัฐมีหุ้นอยู่นั้น ได้เข้ามาเป็น ๑๙ คู่สัญญา กับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ในตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่นหรือรอง ผู้บริหารท้องถิ่นนั้น ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีอำนาจ กำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี ๓.๒.๑.๕ รับสัมปทานหรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานหรือเข้าเป็น คู่สัญญาอันมีลักษณะเป็นการ ผูกขาดตัดตอนหรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท ที่รับ สัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญา ในลักษณะดังกล่าว สัญญาสัมปทาน หมายถึง สัญญาที่เอกชนได้รับอนุญาตจาก รัฐ ให้ดำเนินการต่างๆ ๓.๒.๑.๖.๑ ในฐานะเป็นกรรมการ การเข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นกรรมการในธุรกิจ ของเอกชน หมายถึงการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ คณะกรรมการ ป.ป.ช.ได้ประกาศกำหนดตำแหน่ง ห้ามมิให้ ดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งได้แก่ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ได้เข้าไปเป็นกรรมการในธุรกิจของเอกชนและส่งผลทำให้เกิด การขัดแย้งกัน ในการทำหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของ รัฐที่เป็นกิจการของส่วนรวมหรือสาธารณะกับกิจกรรมอัน เป็นหน้าที่ในฐานะกรรมการในธุรกิจของเอกชน เช่นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีหน้าที่กำกับ ดูแลควบคุมหรือตรวจสอบ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน อันเป็นธุรกิจที่อยู่ภายใต้กำกับ ดูแลควบคุมหรือ ตรวจสอบ การที่รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ดำรงตำแหน่งนายกสภามหาวิทยาลัยใน สถาบันอุดมศึกษาของเอกชน จึงถือว่าเป็น การเข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นกรรมการในธุรกิจของเอกชน

๕.ในฐานะเป็นที่ปรึกษา การเข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นที่ปรึกษา ในธุรกิจของเอกชน หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ คณะกรรมการ ป.ป.ช.ได้ประกาศกำหนดตำแหน่ง ห้ามมิให้ดำเนินการที่เป็นการ ขัดกันระหว่างประโยชน์ ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งได้แก่ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ได้ เข้าไปเป็นที่ปรึกษา ในธุรกิจของเอกชนและส่งผลทำให้เกิดการขัดแย้งกันระหว่างการ ทำหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ของรัฐที่เป็นกิจการของส่วนรวมหรือสาธารณะกับกิจกรรมอันเป็นหน้าที่ในฐานะของที่ ปรึกษาในธุรกิจของ เอกชน ๒๑ เช่น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการซึ่งมีหน้าที่กำกับ ดูแลควบคุมหรือ ตรวจสอบ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน อันเป็นธุรกิจที่อยู่ภายใต้กำกับ ดูแลควบคุมหรือตรวจสอบ การที่ รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการได้เป็นที่ปรึกษาให้กับอธิการบดีในสถาบันอุดมศึกษาของเอกชน จึงถือว่าเป็น การเข้าไปทำหน้าที่ในการเป็นที่ปรึกษานั้น จะส่งผลให้เกิดการขัดแย้งกันระหว่างการทำหน้าที่ของ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่เป็น กิจการส่วนรวมหรือสาธารณะกับกิจกรรมอันเป็นหน้าที่ปรึกษาในธุรกิจของเอกชน หรือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่มีสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้น อาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ ส่วนรวม หรือประโยชน์ทางราชการ หรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติ

หน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ๓.๒.๑.๖.๓ ในฐานะเป็นตัวแทน การเข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นตัวแทนในธุรกิจของเอกชน หมายถึงการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ คณะกรรมการ ป.ป.ช.ได้ประกาศกำหนดตำแหน่ง ห้ามมิให้ดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งได้แก่ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ได้ ทำการเป็นตัวแทนให้กับตัวการที่เป็นเอกชน ในธุรกิจของเอกชนและส่งผลทำให้เกิดการขัดแย้งกันระหว่างการทำหน้าที่ ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่เป็นกิจการของส่วนรวมหรือสาธารณะกับกิจกรรมอันเป็นหน้าที่ของตัวแทนใน ธุรกิจของเอกชน เช่น ผู้บริหารท้องถิ่นได้เป็นตัวแทนในการยื่นของสอบราคาต่อหน่วยงานของรัฐ ที่อยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุมหรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่และตัวแทนตามกฎหมาย จะมีอำนาจหน้าที่ในการเจรจาต่อรองตามอำนาจหน้าที่ การทำหน้าที่ในฐานะตัวแทนของเจ้าหน้าที่ของรัฐ จึงเป็น การเข้าไปมีส่วนได้เสียในหน้าที่ อันเป็นผลทำให้เกิดการขัดแย้งกันระหว่างการทำหน้าที่ ของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ เป็นกิจการของส่วนรวมหรือสาธารณะกับกิจกรรมอันเป็นหน้าที่ของตัวแทน ในธุรกิจของเอกชน หรือเป็นการ ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่มีสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้น อาจขัดหรือแย้ง ต่อประโยชน์ส่วนรวม หรือประโยชน์ทางราชการ หรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ เป็นต้น

๖.ในฐานะเป็นพนักงานหรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชน การเข้าไปมีส่วนได้เสีย ในฐานะเป็นพนักงานหรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชน หมายถึงการที่ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.ได้ประกาศ กำหนดตำแหน่ง ห้ามมิให้ดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกัน ระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งได้แก่ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น รอง ผู้บริหารท้องถิ่น ได้เป็นพนักงานหรือลูกจ้าง ในธุรกิจของเอกชนและจะทำให้เกิดการขัดแย้งกันในการทำหน้าที่ ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่เป็นกิจการของส่วนรวมหรือ สาธารณะกับกิจกรรมอันเป็นหน้าที่ของพนักงานหรือ ลูกจ้างในธุรกิจของเอกชน หรือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ใน ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่มีสภาพของผลประโยชน์ ของธุรกิจของเอกชนนั้นอาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ ส่วนรวม หรือประโยชน์ทางราชการ หรือกระทบต่อความ มีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ เป็นต้น ๒๒ เช่น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๔๑ และเป็น ผู้รักษาการ มีอำนาจหน้าที่สั่งการใดๆให้สถานพยาบาลปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติได้ การที่ รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงสาธารณสุข ได้มีความสัมพันธ์กับสถานพยาบาลในฐานะ พนักงาน ลูกจ้าง ตัวแทน ที่ ปรีक्षा หรือ เป็นกรรมการอย่างใดอย่างหนึ่งในธุรกิจของสถานพยาบาลเอกชนแล้วแต่กรณี จึง อยู่ในฐานะผู้มี ส่วนได้เสียใน ธุรกิจของเอกชนและส่งผลทำให้เกิดการขัดแย้งกันระหว่างการทำหน้าที่ ของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ เป็นกิจการของ ส่วนรวมหรือสาธารณะกับกิจกรรมอันเป็นหน้าที่ของพนักงานหรือลูกจ้างตัวแทน ที่ปรีक्षा หรือเป็นกรรมการ ในธุรกิจของเอกชน หรือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่มีสภาพของ ผลประโยชน์ของ ธุรกิจของเอกชนนั้น อาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวม หรือประโยชน์ทางราชการ หรือ กระทบต่อความมี อิสระในการปฏิบัติหน้าที่ เป็นต้น

๗. ข้อห้ามสำหรับคู่สมรส(ภริยาหรือสามี)ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่ต้องห้ามดำเนินการที่เป็นการขัดกัน ระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ได้บัญญัติห้าม มิให้ เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการใดๆ ที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐตำแหน่งใด ที่จะต้องห้ามมิให้ดำเนินการการให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา คณะกรรมการ ป.ป.ช.ได้ประกาศกำหนดให้ตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น รอง ผู้บริหารท้องถิ่น เป็นตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ดังนั้นคู่สมรส(ภริยาหรือสามี)ของนายกรัฐมนตรี นายองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกเมืองพัทยา รอง นายกเมืองพัทยาจึงต้องห้ามมิให้ดำเนินการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ ส่วนรวม ด้วย และในการห้ามดำเนินการนั้นจึงมีลักษณะอย่างเดียวกันกับการห้าม มิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ ดำเนินการด้วย ซึ่งได้แก่การห้ามดำเนินการ ดังนี้

๗.๑ ห้ามคู่สมรส(ภริยาหรือสามี)ของเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นคู่สัญญา หมายถึง การห้ามคู่สมรส(ภริยาหรือสามี)ของเจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น เข้ามาเป็นคู่สัญญาโดยตรงกับหน่วยงานของรัฐ ที่เจ้าหน้าที่ของ รัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี

๗.๒ ห้ามคู่สมรส(ภริยาหรือสามี)ของเจ้าหน้าที่ของรัฐมีส่วนได้เสียในสัญญา การมีส่วนได้เสียในสัญญา หมายถึงการที่คู่สมรส(ภริยาหรือสามี)ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ได้เข้ามาเป็นผู้มีส่วนได้เสียในฐานะต่างๆในการ ปฏิบัติตามสัญญา โดยอาศัยอำนาจหน้าที่หรือตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นคู่สมรส โดยมีเจตนาหรือมี ความประสงค์ที่จะให้ตนเองได้รับประโยชน์หรือเพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับบุคคลอื่นๆ ที่เป็น ญาติ เพื่อนฝูง คนใกล้ชิดหรือบุคคลในครอบครัว ให้ได้รับประโยชน์ โดยการใช้อำนาจหน้าที่ของคู่สมรส ที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ เข้าไปดำเนินการใดๆเกี่ยวกับสัญญา หรือการเข้าไปดำเนินการใดๆเพื่อเป็นการปกป้อง ในกรณีที่จะต้อง เสียประโยชน์หรือได้รับความเสียหาย เมื่อต้องดำเนินการตามสัญญานั้น ทั้งนี้ตามวัตถุประสงค์ข้างต้น การเข้าไปมีส่วนได้เสียของคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในสัญญา ต้องเป็นการเข้าไปมีส่วนได้เสีย โดยตรงในสัญญา ที่ทำกับหน่วยงานของรัฐ ดังนั้น หากเป็นการเข้าไปมีส่วนได้เสียในทางอ้อม ในสัญญาของคู่ สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐแล้ว การมีส่วนได้เสียในทางอ้อมจะเป็นเหตุทำให้ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องรับผิดชอบ ในทางปกครอง ได้แก่การที่สมาชิกภาพได้สิ้นสุดลงหรือต้องพ้นจากตำแหน่งนั้น ไปตามกฎหมายจัดตั้งองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆนั้นๆได้บัญญัติไว้ หรือเป็นเหตุที่จะต้องถูกถอดถอนออกจากตำแหน่งตามกฎหมายที่ เกี่ยวข้อง เป็นต้น

๗.๓ ห้ามคู่สมรส(ภริยาหรือสามี)ของเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วน การเป็นหุ้นส่วน หมายถึงการที่คู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้ลงทุนในห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วน สามัญจดทะเบียน หรือ

ในห้างหุ้นส่วนจำกัด และห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียน หรือห้าง หุ้นส่วนจำกัดอื่นๆ ได้เข้ามาเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐ ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ในตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น หรือรองผู้บริหารท้องถิ่นนั้น ได้ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีอำนาจ กำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี

๗.๔ ห้ามคู่สมรส(ภริยาหรือสามี)ของเจ้าหน้าที่ของรัฐถือหุ้นในบริษัท การเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัท หมายถึงการที่คู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.ได้ประกาศกำหนด ห้ามมิให้มีการกระทำที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ ส่วนรวม ได้เข้าไปลงทุนโดยการมีหุ้นในบริษัทตามทะเบียนผู้ถือหุ้น และบริษัทที่มีเจ้าหน้าที่ของรัฐมีหุ้นอยู่นั้น ได้เข้ามาเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ในตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหาร ท้องถิ่นหรือรองผู้บริหารท้องถิ่นนั้น ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี ๒๔

๗.๕ ห้ามคู่สมรส(ภริยาหรือสามี)ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ รับสัมปทานหรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอนหรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว การรับสัมปทานจากรัฐ หมายถึงการที่คู่สมรส(ภริยาหรือสามี)ของ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหาร ท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ได้เข้าไปทำสัญญาที่เป็นการจัดทำบริการสาธารณะ สัญญาที่รัฐให้เอกชนร่วม ลงทุน หรือสัญญาที่รัฐให้เอกชนแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงการถือไว้ซึ่งสัมปทาน และ การเข้าเป็นคู่สัญญาอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมหรือ การเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท ที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว กับรัฐ ในลักษณะเดียวกันกับการห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการดำเนินการ เป็นต้น

๗.๖ ห้ามคู่สมรส(ภริยาหรือสามี)ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะต่างๆ (เป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงานหรือลูกจ้าง)ในธุรกิจของเอกชน ซึ่งอยู่ภายใต้ การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐ ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่ หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจเอกชนนั้น อาจขัดแย้งกับประโยชน์ส่วนรวม หรือประโยชน์ของทางราชการหรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดตามความในมาตรา ๑๐๓ กับการเรียกรับสินบนของ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการรับทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐๓ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับทรัพย์สินได้เมื่อการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดนั้นได้มี กฎหมาย หรือกฎ ข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายอนุญาตให้เจ้าหน้าที่ของรัฐรับได้ และการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา ตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ซึ่งการรับทรัพย์สินในกรณีนี้อาจจะเรียกว่า “สินน้ำใจ” ดังนั้นการรับสินน้ำใจ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด หากเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ไม่สามารถแยกแยะในการรับทรัพย์สินได้ว่าการรับทรัพย์สินนั้น เป็นเรื่องสินน้ำใจหรือสินบนแล้ว จะทำให้เจ้าหน้าที่ผู้รับทรัพย์สินนั้นปฏิบัติกฎหมายและจะเป็นโทษกับเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับทรัพย์สินนั้น และในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถแยกแยะหรือจำแนกได้ในเรื่องหลักเกณฑ์ของการรับทรัพย์สินได้แล้ว ก็จะเป็นการที่สามารถป้องกันเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ให้มีการละเมิดประมวลจริยธรรม รวมถึงสามารถแก้ไขปัญหา เจ้าหน้าที่ของรัฐในเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนหรือการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม และการป้องกันการทุจริตของเจ้าหน้าที่ของรัฐในภาครัฐได้ ๓.๑ การรับทรัพย์สินโดยธรรมจรรยา ได้แก่ การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติ ซึ่งให้โดย เสน่หาตามจำนวนที่เหมาะสม ตามฐานานุรูปหรือการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลอื่นซึ่งมิใช่ ญาติมีราคาหรือมูลค่าในการรับจากแต่ละบุคคลแต่ละโอกาส ไม่เกินสามพันบาทหรือการรับทรัพย์สินหรือ ประโยชน์อื่นใดที่การให้นั้น เป็นการให้ในลักษณะให้กับบุคคลทั่วไปอันเป็นการให้ตามโอกาสหรือประเพณีที่มี การให้ทรัพย์สินแก่กัน ๓.๒ การรับทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ จากผู้ให้ทรัพย์สินที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ของรัฐ หรือจากการใช้อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติหน้าที่และได้เรียก รับ ทรัพย์สินจากการ ปฏิบัติหน้าที่นั้นๆการรับทรัพย์สินในกรณีนี้จึงเป็นการเรียกรับสินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น ๖ จะมีความผิด ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๑๔๙ หรือตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานใน องค์การหรือหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๐๒ แล้วแต่กรณี การรับทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐได้มีกฎหมายบัญญัติเพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐได้ทราบว่าในกรณี ไต่บังที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับทรัพย์สินได้ กรณีใดบ้างที่เป็นการรับทรัพย์สินแล้วเป็นการเกิดประโยชน์ทับซ้อนหรือเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมหรือในบางกรณี เป็นการเรียกรับ สินบน ดังนั้นหลักเกณฑ์ต่างๆที่รัฐได้กำหนดขึ้นมาข้างต้น เพื่อใช้บังคับกับการรับทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทั้งนี้ เพื่อให้การปฏิบัติราชการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เกิดความโปร่งใส และยึดถือประโยชน์ส่วนรวมซึ่งจะทำให้ การบริหารราชการแผ่นดินเกิดความเจริญก้าวหน้าสร้างความผาสุกให้กับประชาชนส่วนรวมและจะส่งผลให้ ประเทศชาติเกิดความเจริญรุ่งเรือง เป็นต้น

ความหมายของการให้หรือรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใดและถ้อยคำอื่นที่เกี่ยวข้องการให้หรือรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใดนั้น มีการกำหนดนิยามไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ และประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ ดังนี้

๑.๑ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔๑ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้กำหนดนิยามของถ้อยคำต่างๆ ไว้ในข้อ ๓ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑.๑.๑ “ของขวัญ” หมายความว่า เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ให้แก่กันเพื่ออภัยยศไมตรี และให้หมายความรวมถึง เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ให้เป็นรางวัล ให้โดยเสน่หาหรือเพื่อการสงเคราะห์หรือให้เป็นสินน้ำใจ การให้สิทธิพิเศษซึ่งมิใช่สิทธิที่จัดไว้สำหรับบุคคลทั่วไปในการได้รับการลดราคาทรัพย์สิน หรือการให้สิทธิพิเศษในการได้รับบริการหรือความบันเทิง ตลอดจนการออกค่าใช้จ่ายในการเดินทาง

หรือท่องเที่ยว ค่าที่พัก ค่าอาหาร หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกัน และไม่ว่าจะให้เป็นบัตร ตัว หรือหลักฐานอื่นใด การชำระเงินให้ล่วงหน้า หรือการคืนเงินไว้ในภายหลัง

๑.๑.๒ “ปกติประเพณีนิยม” หมายความว่า เทศกาลหรือวันสำคัญซึ่งอาจมีการให้ของขวัญกันและให้หมายความรวมถึงโอกาสในการแสดงความยินดีการแสดงความขอบคุณ การต้อนรับ การแสดงความเสียใจหรือการให้ความช่วยเหลือตามมารยาทที่ถือปฏิบัติกันในสังคมด้วย

๑.๑.๓ “หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ส่วนราชการหรือหน่วยงานที่อยู่ในกำกับดูแลของรัฐทุกระดับทั้งในราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจ

๑.๑.๔ “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงานและลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ

๑.๑.๕ “ผู้บังคับบัญชา” ให้หมายความรวมถึง ผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าหน่วยงานที่แบ่งเป็นการภายในของหน่วยงานของรัฐ และผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงกว่าและได้รับมอบหมายให้มำนาจบังคับบัญชาหรือกำกับดูแลด้วย ๑.๑.๖ “บุคคลในครอบครัว” หมายความว่า คู่สมรส บุตร บิดา มารดา พี่น้องร่วมบิดามารดาหรือร่วมบิดาหรือมารดาเดียวกัน

๑.๒ ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓๒ ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้กำหนดนิยามของถ้อยคำต่างๆ ไว้ในข้อ ๓ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑.๒.๑ “การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา” หมายความว่า การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติหรือจากบุคคลที่ให้แก่ในโอกาสต่างๆ โดยปกติตามขนบธรรมเนียมประเพณี หรือวัฒนธรรม หรือให้กันตามมารยาทที่ปฏิบัติกันในสังคม

๑.๒.๒ “ญาติ” หมายความว่า ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน พี่น้องร่วมบิดามารดา หรือร่วมบิดาหรือมารดาเดียวกัน ลุง ป้า น้า อา คู่สมรส ผู้บุพการี ผู้สืบสันดานของคู่สมรส บุตรบุญธรรม หรือผู้รับบุตรบุญธรรม

๑.๒.๓ “ประโยชน์อื่นใด” หมายความว่า สิ่งที่มีมูลค่า ได้แก่ การลดราคา การรับความบันเทิง การรับบริการ การรับการฝึกอบรม หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกัน

๑.๓ สาระสำคัญของการให้หรือรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใดจากบทบัญญัติตามข้อ ๑.๑ และ ๑.๒ ดังกล่าว สาระสำคัญของการให้หรือรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใด สรุปได้ ดังนี้ ๑) “การให้หรือรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใด” เป็นกรณีการให้หรือรับเงิน ทรัพย์สิน หรือสิ่งอื่นใดที่มีมูลค่า โดยให้แก่กันเพื่ออวยชัยไมตรีให้เป็นรางวัล ให้โดยเสนหา เพื่อการสงเคราะห์ให้เป็นสินน้ำใจ หรือเป็นการให้สิทธิพิเศษซึ่งมิใช่สิทธิที่จัดไว้สำหรับบุคคลทั่วไปในการได้รับการลดราคาทรัพย์สินหรือการให้สิทธิพิเศษในการได้รับบริการหรือความบันเทิง รวมทั้งการออกค่าใช้จ่ายในการเดินทางหรือท่องเที่ยว ค่าที่พัก ค่าอาหาร และไม่ว่าจะให้เป็นบัตร ตัว หรือหลักฐานอื่นใด การชำระเงินให้ล่วงหน้า หรือการคืนเงินไว้ในภายหลัง หรือการรับการฝึกอบรม หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกัน ๒) “การให้หรือรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใดตามปกติประเพณีนิยม หรือโดยธรรมจรรยา” เป็นกรณีที่กระทำกับญาติหรือบุคคลที่ให้แก่ในโอกาสต่างๆ โดยปกติตามขนบธรรมเนียมประเพณีหรือวัฒนธรรม ให้กันตามมารยาทที่ปฏิบัติกันในทางสังคม หรือในเทศกาลหรือวันสำคัญต่างๆซึ่งอาจมีการให้ของขวัญแก่กัน และหมายรวมถึง โอกาสแสดงความยินดีการแสดงความขอบคุณ การต้อนรับ การแสดงความเสียใจ หรือการให้ความช่วยเหลือตามมารยาททางสังคม เช่น งานศพ งานแต่งงานงานบวช การเยี่ยมผู้ป่วย การเกษียณอายุการย้ายตำแหน่ง เป็นต้น ๓) “ญาติหรือบุคคลในครอบครัว” หมายความว่าบุคคลทุกคนที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเราได้แก่ ผู้บุพการีผู้สืบสันดาน พี่น้องร่วมบิดามารดาหรือร่วมแต่บิดาหรือมารดาเดียวกัน ลุง ป้า คู่สมรส ผู้บุพการีหรือผู้สืบสันดานของคู่สมรส บุตรบุญธรรม หรือผู้รับบุตรบุญธรรม

แนวทางการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน กรณีการให้หรือรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใดผู้บริหาร ข้าราชการ และบุคลากร จะต้องประพฤติปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน รวมทั้งกฎหมาย ระเบียบ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๔ ดังนี้

๒.๑ ผู้บริหาร ข้าราชการ และบุคลากรจะต้องละเว้นจากการแสวงหาประโยชน์ที่มีขอบโดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่และไม่กระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม โดยอย่างน้อยต้องวางตนดังนี้

๒.๑.๑ ไม่เรียกรับหรือยอมจะรับ หรือยอมให้ผู้อื่นเรียก รับ หรือยอมจะรับสิ่งของของขวัญแทนตนหรือญาติของตน ไม่ว่าก่อนหรือหลังดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่ ไม่ว่าจะเกี่ยวข้องหรือไม่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ก็ตาม เว้นแต่เป็นการให้โดยธรรมจรรยา หรือเป็นการให้ตามประเพณีหรือให้แก่บุคคลทั่วไป

๒.๑.๒ ไม่เสนอ อนุมัติโครงการ การดำเนินการ หรือการดำเนินการธุรกรรมสัญญา ซึ่งตนเองหรือบุคคลอื่นจะได้ประโยชน์อันมิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย

๒.๒ ห้ามผู้บริหาร ข้าราชการ และบุคลากรรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคล นอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย หรือกฎข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาซึ่งเป็นไปตามกรณีดังนี้

๒.๒.๑ รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติ ซึ่งให้โดยเสน่หาตามจำนวนที่เหมาะสมตามฐานานุรูป

๒.๒.๒ รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลอื่นซึ่งมิใช่ญาติ โดยมีราคาหรือมูลค่าในการรับจากแต่ละบุคคล แต่ละโอกาสไม่เกิน ๓,๐๐๐ บาท

๒.๒.๓ รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่มิได้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ในข้อ ๒.๒ – ๒.๓ ข้างต้น

๒.๓ การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากต่างประเทศ ซึ่งผู้ให้มิได้ระบุให้เป็นของส่วนตัวหรือมีราคาหรือมูลค่าเกินกว่า ๓,๐๐๐ บาท ไม่ว่าจะระบุเป็นของส่วนตัวหรือไม่ แต่มีเหตุผลความจำเป็นที่จะต้องรับไว้เพื่อรักษาไมตรีมิตรภาพ หรือความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล ให้ผู้บริหาร ข้าราชการ และบุคลากรผู้นั้นรายงานรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าวให้ผู้บังคับบัญชาทราบโดยเร็ว หากผู้บังคับบัญชาเห็นว่าไม่มีเหตุที่จะอนุญาตให้ยึดถือทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นไว้เป็นประโยชน์ส่วนบุคคล ผู้บริหาร ข้าราชการ และบุคลากรผู้นั้นจะต้องส่งมอบทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดดังกล่าวทันที

๒.๔ การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ได้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ในข้อ ๒.๒ – ๒.๓ ข้างต้น ซึ่งผู้บริหาร ข้าราชการ และบุคลากรได้รับมาแล้วโดยมีความจำเป็นอย่างยั้งที่จะต้องรับไว้เพื่อรักษาไมตรีมิตรภาพ หรือความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล ผู้บริหาร ข้าราชการ และบุคลากรผู้นั้นต้องรายงานรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินโดยทันทีที่สามารถกระทำได้เพื่อให้พิจารณาวินิจฉัยเหตุผลความจำเป็น ความเหมาะสม และสมควรที่จะให้รับไว้เป็นสิทธิส่วนบุคคลหรือไม่ และถ้ามีคำสั่งว่าไม่สมควรรับทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าว ก็ให้คืนทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นแก่ผู้ให้โดยทันที หากไม่สามารถคืนแก่ผู้ให้ได้ ให้ส่งมอบโดยเร็ว และเมื่อได้ดำเนินการส่งคืนแก่ผู้ให้หรือส่งมอบให้ถือว่าผู้บริหาร ข้าราชการ และบุคลากรผู้นั้นไม่เคยได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าว

๒.๕ ผู้บริหาร ข้าราชการ และบุคลากรซึ่งพ้นจากตำแหน่งมาแล้วไม่ถึง ๒ ปีจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในข้อ ๒.๒ – ๒.๔ ด้วย

๒.๖ ผู้บริหาร ข้าราชการ และบุคลากรจะให้ของขวัญแก่ผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลในครอบครัวของผู้บังคับบัญชานอกเหนือจากกรณีปกติประเพณีนิยมที่มีการให้ของขวัญแก่กันมิได้โดยการให้ของขวัญตามปกติประเพณีนิยมก็ต้องมีราคาหรือมูลค่าในการให้แต่ละโอกาสไม่เกิน ๓,๐๐๐ บาท^๙ ทั้งนี้ ผู้บังคับบัญชาจะยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวของตนรับของขวัญจากผู้อยู่ในบังคับบัญชาก็มิได้เช่นกัน

ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน

๑. ข้าราชการต้องยึดมั่นในจริยธรรมและยืนหยัดกระทำในสิ่งที่ถูกต้องและเป็นธรรม
๒. ข้าราชการต้องมีจิตสำนึกที่ดีและความรับผิดชอบต่อหน้าที่เสียสละ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรวดเร็ว โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้
๓. ข้าราชการต้องแยกเรื่องส่วนตัวออกจากตำแหน่งหน้าที่และยึดถือประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน
๔. ข้าราชการต้องละเว้นจากการแสวงประโยชน์ที่มีขอบโดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่และไม่กระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม
๕. ข้าราชการต้องเคารพและปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายอย่างตรงไปตรงมา^๑
๖. ข้าราชการต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม เป็นกลางทางการเมือง ให้บริการแก่ประชาชนโดยมีอัธยาศัยที่ดีและไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม
๗. ข้าราชการต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของทางราชการอย่างเคร่งครัดและรวดเร็ว ไม่ถ่วงเวลาให้เนิ่นช้าและใช้ข้อมูลข่าวสารที่ได้มาจากการดำเนินงานเพื่อการในหน้าที่และให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างครบถ้วน ถูกต้อง ทันการณ์และไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง
๘. ข้าราชการต้องมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน รักษาคุณภาพและมาตรฐานแห่งวิชาชีพโดยเคร่งครัด
๙. ข้าราชการต้องยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
๑๐. ข้าราชการต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำรงตน รักษาชื่อเสียงและภาพลักษณ์ของราชการโดยรวม

หลักสำคัญของการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน

- คาดหวังให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติงานอย่างเป็นธรรม โดยให้ผลประโยชน์ของสาธารณะมีความสำคัญมากกว่าส่วนตน
- ความซื่อตรงต่อหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นรากฐานของหลักนิติธรรม (ประชาชนทุกคนเสมอภาคภายใต้กฎหมาย และต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม)

คณะผู้จัดทำ : กลุ่มงานนิติกรสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดราชบุรี

นายเสริมศักดิ์ นาคเงิน

ตำแหน่ง นิติกรชำนาญการพิเศษ

นายสาโรจน์ อินทรชาติ

ตำแหน่ง นิติกรชำนาญการ

นายกัมปนาท แก้วคง

พนักงานราชการ ตำแหน่ง นิติกร

หมายเหตุ ได้รับการอนุเคราะห์จากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดราชบุรี